

**T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI**

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE
YÖNELİK SINAV KAYGILARININ İNCELENMESİ**

HANİFE UĞUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Erhan DEVRİLMEZ

ŞUBAT- 2025

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ
DERSİNE YÖNELİK SINAV KAYGILARININ
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hanife UĞUR

Enstitü Anabilim Dalı : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Enstitü Bilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor

**“Bu tez 21/01/2024 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri
bulunan jüri üyeleri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”**

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Doç. Dr. Erhan DEVRİLMEZ	Başarılı
Doç. Dr. Ömer ÖZER	Başarılı
Doç. Dr. Ali ERDOĞAN	Başarılı

ETİK BEYAN METNİ

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☐

Hayır ☐

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Hanife UĞUR

22.01.2025

ÖNSÖZ

Tezimin planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda yardımını esirgemeyen, bilgi, deneyim ve görüşleriyle her zaman destek olan her zaman sabırla bana rehberlik eden kıymetli danışmanım Doç. Dr. Erhan Devrilmez" e teşekkürlerimi sunarım. Jürimde yer alarak bana aktardıkları görüşleri ve önerileri için değerli hocalarım Doç. Dr. Ali Erdoğan'a ve Doç. Dr. Ömer Özer'e teşekkür ederim.

Hanife UĞUR

22.01.2025

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
TABLOLAR LİSTESİ.....	iv
GRAFİKLER LİSTESİ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ, SINIRLILIKLARI VE VARSAYIMLARI.....	6
1.1. Araştırma Soruları.....	6
1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Kaygı.....	7
2.2. Beden Eğitimi ve Sporda Kaygı.....	8
2.3. Beden Eğitiminde Sürekli Kaygı.....	13
2.4. Beden Eğitiminde Durumluk Kaygı.....	15
2.5. Sınav Kaygısı.....	18
2.6. Beden Eğitiminde Sınav Kaygısı.....	21
3. BÖLÜM: YÖNTEM.....	24
3.1. Veri Toplama Araçları.....	25
3.2. Veri Toplama Süreci.....	26
3.3. Veri Analizi.....	26
4. BÖLÜM: BULGULAR.....	29
4.1. Tanımlayıcı istatistik.....	29
4.2. MANOVA Bulguları.....	32
5. BÖLÜM: TARTIŞMA.....	35
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
KAYNAKÇA.....	42
ÖZGEÇMİŞ.....	43

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Katılımcıların Özel ve Devlet Okuluna göre Beden Eğitimi Dersi Sınav Kaygısı.....	21
Tablo 2: Katılımcıların Cinsiyet ve Okul Türü Değişkenlerine göre MANOVA Tablosu.....	21
Tablo 3: Cinsiyet ve Okul Türü Değişkenlerine göre Ana Etkiler Tablosu	22

ÖZET

Başlık: Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Sınav Kaygılarının İncelenmesi

Yazar: Hanife UĞUR

Danışman: Doç. Dr. Erhan DEVRİLMEZ

Kabul Tarihi: 21.01.2025

Sayfa Sayısı: 36

Sınav kaygısı, kişinin bir sınavı ya da performansının değerlendirileceği süreci tehdit edici bir şekilde algılaması ile verdiği çeşitli duygusal ve davranışsal tepkiler bütünüdür. Beden eğitimi dersinde sınav kaygısı, sınavın öğretmen ve öğrencilerin önünde yapıyor olmasından dolayı öğrencide oluşan olumsuz değerlendirme ve başarısızlık korkusu ile birlikte endişe oluşmasıdır. Öğrencilerin beden eğitimi derslerinde fiziksel uygunlukları kadar psikolojik durumları da önemlidir. Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersindeki sınav kaygısı düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu" ve Danthony ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye Devrilmez ve arkadaşları (2021) tarafından uyarlanan Beden Eğitimi Dersi Sınav Kaygısı Envanteri kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerine ilişkisini incelemek amacıyla MANOVA analizi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, cinsiyet ve okul türü değişkenleri arasında anlamlı etkileşim tespit edilmemiştir. Ana etkiler incelendiğinde beden eğitimi dersi sınav kaygısı alt boyutlarından endişe ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bulgular kız öğrencilerin endişe düzeyinin erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğunu göstermiştir. Cinsiyet değişkeni ile beden eğitimi dersi sınav kaygısının diğer alt boyutları arasında anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

Bağımsız değişkenlerden okul türü ile beden eğitimi dersi sınav kaygısının endişe, odaklanma, bedensel belirtiler, gerginlik ve kontrol alt boyutları arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bulgulara göre özel okul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sınav kaygısı alt boyutları olan endişe, odaklanma ve bedensel belirtiler alt boyutlarında devlet okulu öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan, gerginlik ve kontrol alt boyutlarında devlet okulu öğrencilerinin özel okul öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek değerlere sahip oldukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak, okul türünün ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sınav kaygısında tüm alt boyutlarında; cinsiyet değişkeninin ise sadece endişe alt boyutunda etkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınav kaygısı, Beden eğitimi dersi sınav kaygısı, Ortaokul öğrencileri

ABSTRACT	
Title of Thesis: The Examination of Secondary School Students' Test Anxiety in Physical Education	
Author of Thesis: Hanife UĞUR	
Supervisor: Doç. Dr. Erhan DEVRİLMEZ	
Accepted Date: 21.01.2025	Number of Pages: 36
Test anxiety is a set of various emotional and behavioral reactions that occur when a person perceives an exam or the process in which his/her performance will be evaluated as threatening. Exam anxiety in physical education class is the fear of negative evaluation and failure in the student due to the fact that the exam is given in front of the teacher and students. Students' psychological states are as important as their physical fitness in physical education classes. The purpose of this study is to examine the test anxiety levels of secondary school students in physical education class. Descriptive survey method was utilized for this study. Data collection tools were personal information form and Test Anxiety in Physical Education scale which was developed by Danthony et al. (2019) and translated to Turkish culture by Devrilmez et al. (2021). Descriptive statistics and MANOVA was used in order to check effects of independent variables on dependent variables. According to the results, no significant interaction was detected between gender and school type variables. When the main effects were examined, a significant difference was determined between anxiety, one of the physical education lesson test anxiety sub-dimensions, and gender. Results also showed that the anxiety level of female students was significantly higher than that of male students. No significant difference was determined between the gender variable and other sub-dimensions of test anxiety in physical education scale. There was a significant difference among school type, one of the independent variables, and the anxiety, concentration, physical symptoms, tension and control sub-dimensions of test anxiety in physical education scale. According to the results, it was determined that private school students were significantly higher than public school students in test anxiety in physical education scale of sub-dimensions of worry, focus and physical symptoms. On the other hand, it was determined that public school students had significantly higher values than private school students in the tension and control sub-domains. As a conclusion, school type has significant effects on secondary school students' test anxiety in physical education for all sub-dimensions; it was determined that the gender variable was effective only in the anxiety sub-dimension.	
Keywords: Test anxiety, Test anxiety in physical education, Secondary school students	

GİRİŞ

Kaygı, kişilerde belli bir sebep yokken, bir olayın ya da durumun olacaktıymış gibi aşırı derecede endişe ve korku yaratma durumudur (Cüceloğlu, 1994; Yavuzer, 2004). Kaygı, bireyin hayatının çeşitli dönemlerinde karşılaştığı kötü olaylar ve durumların, gelecekte tekrarlanmasına yönelik endişedir (Cüceloğlu, 1994; Yavuzer, 2004). Kaygı bireyin hayatında öz güven yetersizliği ve başarısızlıklara neden olabilir (Hill ve Sarason, 1966).

Bireyler yaşamları boyunca pek çok durum (yarışma, ameliyat, sınav, kötü bir olay vb.) ile karşılaşabilir. Bireylerin, bu durumlara karşı korku ve endişe hissetmeleri normaldir. Bu korku ve endişe hissetme durumu, rutin yaşam standartlarını zorlaştırmıştır. Kişi, normal olarak karşılanabilecek durumlara gereğinden fazla tepkiler vermeye başlarsa kaygı bir problem halini alır (Özgür, 2018). Kaygı, sürekli kaygı ve durumluk kaygı olmak üzere iki alt boyutta incelenebilir; a) sürekli kaygı, bireyin geçmişteki olumsuz hatıralarının sebep olduğu ancak özel olarak gerekçesi belli olmayan, devamlı kaygı durumudur. Birey tedirgin, mutsuz ve endişe içindedir. Her an kötü bir olay ya da durum olacaktıymış hissine kapılır (Coşkun ve Akkas, 2009). b) durumluk kaygı ise bireyin tehlike hissettiği durumlarda kaygı seviyesinde artış olması ve tehlike hissedilen durumun ortadan kalkmasıyla birlikte kaygının son bulmasıdır (Öner ve Le Compte, 1983).

Beden eğitimi derslerinde öğrencilerin psikolojik, duyuşsal ve fiziksel anlamda derse hazır olması beklenmektedir. Öğrencilerin psikolojisini etkileyen çok sayıda sebep bulunmaktadır. Bu sebeplerden biri de kaygıdır. Kaygı öğrencilerde dikkat dağınıklığı, unutkanlık, özgüven ve odaklanma konularında olumsuz etkiye neden olur. Bu durum bireyin motivasyonunu ve karar verme becerisini negatif etkileyebilir. Kaygı, öğrencileri başarıya ulaştıran bir değişkendir. Ancak birey sürekli kaygı altında kaldığında, performansın düşmesine neden olur. Kendini yetersiz gören öğrenci motive olamaz ve başarılı olma ihtimalini azaltır (Kennerley, 2014). Her kademedeki öğrencinin eğitim öğretim ortamlarında sık sık karşılaşabileceği çeşitli sınavlar ve ölçme değerlendirme durumları bulunmaktadır. Sınavlar her derste olduğu gibi beden eğitimi dersinde de öğrenciler üzerinde kaygı ve endişe oluşturabilir (Putwain ve ark., 2010).

Değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin sahip olduğu beceriyi açığa çıkarmasına engel olan duyuşsal, bilişsel ve fiziksel tehditler sınav kaygısına neden olabilir (Spielberger ve

Vagg, 1995). Sınav kaygısı alanyazında bilişsel beceriler üzerine yoğunlaşmaktadır (örn. sınav kaygısının standardize edilmiş bilişsel testlerdeki akademik başarı üzerindeki etkisi). Çok sayıda araştırmada başarı ile sınav kaygısı arasında olumsuz bir ilişki olduğu saptanmıştır (Chapell ve ark., 2005). Türkiye’de sınav kaygısıyla alakalı çalışmalar incelendiğinde; Gençdoğan (2006) lise seviyesindeki öğrencilerin %66’sının sınavlarda yüksek seviyede kaygı hissettikleri belirlenmiştir. Diğer bir çalışmada katılımcıların % 69’unda sınav kaygısına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Öğrenme süreci sonlandığında değerlendirme yapabilmeye sınavlar öğrenciler için bilişsel ve duyuşsal alanda kaygı ve endişeye neden olabilir. Bu konuda etkili olan değişkenlerden bazıları; öğrencilerin kaybetme korkularında artış, dikkat dağınıklığı ve düşüncelerini organize etmekte zorlanmaları olarak belirtilmiştir. Bunun temel sebeplerinden biri de aile baskısıdır (Putwain ve ark., 2010; Zeidner, 2007). Öğrenciler benzer tehdit edici faktörleri beden eğitimi sınavlarında da karşılarında bulabilirler. Beden eğitimi dersi sınavlarındaki fiziksel performanslar öğretmen ve diğer sınıf üyelerinin yanında uygulanmaktadır. Ayrıca anında değerlendirme olacağının bilincinde olan öğrencilerde, kaygı ve endişe durumlarında artış gözlemlenebilir (Barkoukis ve ark., 2012). Diğer yandan kimya, felsefe ya da coğrafya sınavlarında öğrencilerin performansı anlık olarak gözlemlenemeyeceği için beden eğitimi sınavları olumsuz beden kompozisyonuna sahip ergenlerde ekstra sınav kaygısı oluşturabilir (Siegel ve ark., 1999). Beden eğitimi, fiziksel olarak aktif bir birey olmanın yanı sıra sosyal olarak olumlu ya da olumsuz davranışlar geliştirebilir. Bu nedenle beden eğitimi alanında sınav kaygısı çalışmaları oldukça gereklidir. Sınav kaygısı alanında alanyazında pek çok kaynak olmasına bulunmaktadır. Ancak beden eğitimi ve spor alanında yeterli sayıda kaynak bulunmamaktadır (Danthony ve ark., 2019).

Alanyazında sınav kaygısının ölçülmesi ve değerlendirilmesi ana nokta haline gelmiş ve bu konuda çeşitli ölçme araçları geliştirilmiştir. Spielberger, (1980) Sınav Kaygısı Ölçeğini geliştirirken, Benson ve El-Zahhar (1994) ise Revize Edilmiş Sınav Kaygısı Ölçeğini geliştirmişlerdir. Bu ölçekler dört alt boyut üzerinde yoğunlaşmışlardır. Bunlar: a) endişe, b) sınavla ilgili olmayan düşünceler c) gerginlik, d) bedensel semptomlardır. Bu konular beden eğitimi dersinin en belirgin noktalarından olan motor hareket ile doğrudan bir ilişkiye sahiptir. Beden eğitimi, dersin ana teması gereği bireylerde çeşitli fiziksel ve fizyolojik değişimlere neden olmaktadır. Bundan dolayı duyuşsal ve fizyolojik

boyutlarda, beden eğitimi derslerinde ve sınavlarında ortaya çıkan semptomlar ve somatik gerginliğin karşılaştırılması, beden eğitimi sınav kaygısını ölçme noktasında daha nitelikli bir sonuca ulaşma imkânı sağlayabilir. Bu durum, beden eğitimi derslerinde öğrencilerin sınav kaygılarının doğru şekilde değerlendirilmesi noktasında spesifik bir ölçme aracına duyulan ihtiyacın en temel ve en önemli göstergelerindendir (Danthony ve ark., 2020).

Son zamanlarda, beşinci faktör olarak “algılanan kontrol” RTA’nın dört faktörüne eklenmiştir. Algılanan kontrol faktörü, kaygının sahip olduğu düzenleyici rolü ortaya koyup, bu durumla başa çıkma kapasitesi ve her koşulda hedef doğrultusunda ilerleme becerisini değerlendirmektedir (Cheng ve Hardy, 2016; Cheng ve ark., 2009). Cheng ve ark. (2009) algılanan kontrol faktörünü, sportif alanda performans-kaygı ilişkisinin daha net kavranabilmesi için gerekli olduğunun altını çizmişlerdir. Algılanan kontrol eğitim alanında öğrencinin başarısızlıktan kaçma ve iyi not alma konusunda elinde bulundurduğu netlik derecesi olarak belirtilebilir (Martin, 2007). Sınav kaygısı, beden eğitiminde; derse ilgi, hedef koymada ustalık yaklaşımı ve yetkinlik ile doğrudan ilişkilidir (Danthony ve ark., 2019). Sınav kaygısı, ele alındığında endişe, gerginlik, sınav ile ilgili olmayan düşünceler ve bedensel semptomlar olumsuz bileşenler olarak ifade edilirken; algılanan kontrol olumlu bir bileşen olarak tanımlanmıştır. Öğrencinin, başarılı olduğu durumlarda bile fizyolojik ya da bilişsel olarak kaygılı olduğunun tespit edilmesi algılanan kontrol faktörünün yüksek olması ile bağdaştırılabilir.

Beden eğitimi dersi, hem eğitsel bileşenleri hem de sporu bir araya getiren bir derstir (Barkoukis ve ark.,2005). Beden eğitimi, bir yandan eğitsel bileşenleri kazandırmaya çalışırken (adil oyun, işbirliği, duygu kontrolü ve strateji geliştirme gibi) bir yandan da hareket becerilerini geliştirmeyi amaçlar (sportif etkinliklerle). Bu durum öğrencilerin okul saatleri dışında da öz saygılarını arttırmaları ve fiziksel olarak aktif kalmaları konusunda olumlu duyuşsal deneyimler kazanmasını sağlamaktadır (Walling ve Duda, 1995). Beden eğitimi dersinde; sınav kaygısı, sınav anında algılanan tehdidin neden olduğu negatif duygu durumu ve reaksiyon olarak belirtilebilir. Örneğin, bir performans ders içinde sergilenirken herhangi bir kaygı oluşturmazken, sınav anında performansın sınıf ortamında sergilenmesi sınav kaygısını ortaya çıkartabilir (Danthony ve ark., 2020). Alanyazında var olan sınav kaygısı ölçekleri (örn. Benson ve El-Zahhar, 1994) dersin öznel yapısını göz önünde bulundurmadan genel olarak sınav kaygısını ölçmek için

kullanılmaktadır. Beden eğitimi dersi, öğrenciler tarafından diğer derslere göre daha fazla ilgi görmekte ve daha eğlenceli bir ders olarak tanımlanmaktadır. Ancak birçok öğrenci beden eğitimi dersini, katılımı stresli bir süreç olarak nitelemektedir (Barkoukis ve ark., 2005).

Beden eğitimindeki kaygı düzeyi, çeşitli çalışmalarda incelenmiştir. Ancak sınav kaygısı spesifik olarak değerlendirilmemiştir. Bunun temel nedenlerinden biri alanyazında sınav kaygısı alanında geliştirilen spesifik bir ölçme aracının bulunmamasıdır. Günümüze kadar, Beden eğitimi dersi sınav kaygısı ilk defa Danthony ve ark. (2019) tarafından RTA + Regulatory – Physical Education scale (RTAR-PE) şeklinde değerlendirilmiştir. RTAR-PE beden eğitimi özeline uyarlanmış bir sınav kaygısı ölçeğidir ve beş alt boyuttan oluşmaktadır: (a) kendi kendine odaklanma (örn; sınavlarda diğer kişilerin kendi performansı hakkında ne düşünebileceği); (b) endişe (örn; öz güven yetersizliği); (c) fiziksel gerginlik (örn; baş ağrısı ,panik); (d) algılanan kontrol (örn. sınavın başarılı bir şekilde tamamlanacağı) ve (e) bedensel belirtiler (örn; nefes darlığı, ağız kuruluğu, terleme, ellerde ve ayaklarda üşüme). Şimdiye kadar gerçekleştirilen çalışmalar, ortaokul öğrencileri üzerinde uygulanmış ve yalnızca yaş, atletik yetenek ve cinsiyet değişkenleri bakımından ele alınmıştır. Alanyazında yeterli sayıda çalışma bulunmaması ve daha büyük bir örneklem grubunda gerçekleştirilmesi önemli görünmektedir. Ayrıca öğrencilerin özel ya da devlet okulunda öğrenim görüyor olması oldukça önemlidir. Bu doğrultuda çalışmamızın amacı, özel ve devlet ortaokulu öğrencilerinin beden eğitim dersindeki kaygı düzeylerinin karşılaştırılmasıdır.

1. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ, SINIRLILIKLARI VE VARSAYIMLARI

1.1. Araştırmanın Önemi

Alanyazın incelendiğinde farklı öğrenim düzeyindeki öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerini inceleyen çalışmalar görülmektedir. Ancak beden eğitimi dersi sınav kaygısını inceleyen çalışma sayısı sınırlıdır. Çalışmamızda ortaokul öğrencilerinin devam ettikleri okul türüne ve cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersi sınav kaygılarının değişip değişmediği belirlenecektir. Çalışma bulgularının alanyazında önemli bir boşluğu doldurması beklenmektedir.

1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmamızda bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. İlk sınırlılık, çalışmamızın bir devlet ve bir özel okulda gerçekleştirilmiş olmasıdır. İkinci olarak, örneklem sayımızın orta düzeyde olması gösterilebilir. Son sınırlılığımızın tek bir ilden veri toplanmış olması ifade edilebilir.

1.3. Araştırmanın Varsayımları

Çalışmamıza katılan ortaokul öğrencilerinin ölçeğimize dikkatli doldurduğu ve özen gösterdiği varsayılmaktadır.

2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kaygı

Kaygı; kişilerin hayatına, belli bir sebep bulunmazken olumlu ya da olumsuz olarak yön veren duygu durumudur (Cüceloğlu, 2005). Bununla beraber kaygı, tecrübeler ya da toplum normları sonucu ortaya çıkan kaynağı belli olmayan korku, tasa, endişe ve panik gibi içsel bir problem olarak tanımlanabilir (Alaylıoğlu, 1976). Kaygı bireyin temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı durumlarda gerginlik duygusunun dışı vurumu olarak belirtilebilir (Baymur, 1989). Alanyazın incelendiğinde öğretmen olabilmek için öğrenim gören katılımcıların mesleğe yönelik kaygı düzeylerini incelemek için çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Çubukçu ve Dönmez, 2011; Doğan ve Çoban, 2009; Dursun ve Karagün, 2012; Eraslan, 2009; Tektaş, 2014).

Öğretmen adayının meslekle ilgili kaygılarını çeşitli değişkenlerle inceleyen çalışmaya, eğitim fakültesinde eğitime devam eden 310 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın bulguları incelendiğinde öğretmen adaylarının ben merkezli kaygı düzeylerinin düşük, görev merkezli kaygı düzeylerinin ise yüksek olduğu tespit edilmiştir (Çabukçu ve Dönmez, 2011). Bozdam (2008), yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini farklı değişkenlerle araştırmayı amaçlamıştır. Farklı branşlardan 400 son sınıf öğrencisi çalışmaya katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, mesleki kaygı durumlarında öğretmen adaylarının yetiştirildiği yer ve cinsiyet değişkenlerinin etkisi olmadığı saptanmıştır. Kaygı düzeylerinde, eğitim alanları ve yaş değişkenlerinin etkisi olduğu söylenebilir. Çalışmada öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Bir diğer çalışmada, eğitim fakültesi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik kaygı düzeylerini ve tutumlarını belirlenmesi amacıyla; kaygı ve tutum arasında ilişkinin incelenmesi, kaygı düzeyleri ve tutumu etkileyen değişkenlerin belirlenmesi için yapılan çalışmaya, 321 öğretmen adayı katılmıştır. Elde edilen bulgular; tutumların olumlu, kaygı düzeylerinin düşük ayrıca kaygı ile tutum arasında düşük düzeyde olumsuz ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (Doğan ve Çoban, 2009).

Toplam 68 öğrencinin katıldığı çalışmada, öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin kaygılarını ve bu kaygıların farklı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinden olan: akademik ortalama, cinsiyet, ekonomik durum ve mezun oldukları lise türü açısından; öğrenci merkezli, ben merkezli ve görev merkezli kaygı düzeylerinde anlamlı fark tespit edilmemiştir. Yalnızca ben merkezli kaygı düzeyinde yaş değişkenine göre anlamlı fark saptanmıştır (Dursun ve Karagün, 2012).

Tektaş'ın (2014), makine ve metal teknolojileri bölümünü bitiren öğrencilerin kaygı düzeylerini ve bu kaygı düzeylerine etki eden faktörleri incelemek için yaptığı çalışmaya, mezun durumdaki 126 öğrenci internet ortamında form doldurarak katılmıştır. Çalışmanın sonucunda; mezun durumdaki katılımcıların, sürekli ve durumluk kaygı ortalamalarının beklenen ortalama değer üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Kaygı düzeyleri ise orta seviyede bulunmuştur.

Eğitim fakültesinde eğitim alan öğrencilerin sürekli kaygı seviyelerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan çalışmada, farklı branşlarda eğitim alan 2106 öğrenci yer almıştır. Çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin sürekli kaygı içinde oldukları, sınıf düzeyleri, bölümleri ve cinsiyetleri açısından anlamlı farklar olduğu belirlenmiştir (Eraslan, 2009). Saka (2019), beden eğitimi öğretmen adaylarının sosyal bağımlılık seviyelerini ve sosyal görünüş kaygılarını inceleyip farklı değişkenlere göre incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 481 beden eğitimi öğretmen adayı katılmıştır. Elde edilen bulgulara göre sosyal bağımlılıklarının oldukça yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin sosyal görünüş kaygılarının doğum yeri, cinsiyet, anne-baba eğitim düzeyi ve akademik başarı değişkenlerine göre farklılaşmadığı, öğretmen adaylarının sosyal görünüş kaygılarının düşük seviyede olduğu saptanmıştır.

2.2. Beden Eğitimi ve Sporda Kaygı

Sporcuların psikolojik ve duyuşsal kapasiteleri de en az fiziksel kapasite yeterliliği kadar önemlidir. Psikolojik olarak hazır olmayan sporcular, fiziksel açıdan ne kadar hazır olurlarsa olsunlar başarısız olabilirler. Bundan dolayı sporcuların performansının artması için psikolojik olarak da hazır hale gelmesi gerekmektedir. Performansı etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bunlardan biri de kaygıdır (Dunn Jgh ve Syrotuik, 2003). Kaygı, sporcunun performansına ve kendi davranışlarına farkında olmadan olumsuz yönde etki edebilir. Sporcunun kaygı seviyesinin artması yanlış kararlar vermesine neden olabilir.

Aşırı kaygı, sporcularda dikkat dağınıklığına ve odaklanma sorununa yol açabilir. Bu tarz durumlarda sporcular antrenmanda gösterdikleri performansları sergileyemeyebilirler. Sporcuların içinde bulundukları duygu durumunda yaşanan değişiklikler olumsuz hareketlere yol açabilir (Gümüş, 2002). Çeşitli alanlarda olduğu gibi sporda da kaygı ve kaygı türleri araştırma konusu haline gelmiştir. Alanyazın incelendiğinde sporcuların kaygı düzeyini incelemeye yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Alp, 2016; Apur, 2016; Bisinger ve ark., 2006; Bowden ve ark., 2005; Chu ve ark., 2015; Karakaya ve ark., 2006; Lodewyk ve Sullivan, 2015; Marquez ve Mcauley, 2001; Ridgers ve ark., 2007; Şeker, 2014; Tunç, 2015; Üngür ve Karagözoğlu, 2014; Yüceant, 2013;).

Şeker (2014), yaptığı çalışmada güreşçilerin stres, kaygı ve depresyon düzeylerini incelemiştir. Çalışmaya 207 erkek güreşçi katılmıştır. Çalışma sonucunda, güreşçilerin depresyon ve kaygı düzeylerinde yaşa göre anlamlı fark saptanmıştır. Yaş arttıkça depresyon ve kaygı düzeyleri artmıştır. Yapılan çalışmada, çeşitli spor branşlarıyla ilgilenen 119 ergen sporcudan oluşan örneklem evrenin, kendine güven düzeyleri ve kaygıları farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, yaş değişkeni incelendiğinde bilişsel kaygı düzeyleri bakımından anlamlı fark tespit edilmiştir. Bilişsel kaygı, kendine güven ve bedensel kaygı arasında yüksek düzeyde bir ilişki saptanmıştır (Apur, 2016). Diğer bir çalışmada yüzücü çocuklarda kaygı, benlik saygısı ve depresyon seviyelerinin incelenmesi ve aktif spor yapmayan akranları ile karşılaştırılması hedeflenmiştir. Çalışmaya 31 deney ve 30 kontrol öğrenci katılmıştır. Yüzücülerin depresyon düzeyleri spor yapmayan çocuklara oranla daha düşüktür. Benlik saygısı düzeyleri ise daha yüksek bulunmuştur (Karakaya ve ark., 2006).

Sosyal kaygı, topluluk önünde ya da içinde performans sergileme veya konuşma gerektiren durumlarda kişide sürekli oluşan endişe durumudur (DSM-IV-TR, 2005). Alanyazında sosyal kaygı ile ilgili çalışmalar bulunmaktadır. Sporun üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş ve sosyal kaygı düzeylerine olan etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya farklı fakültelerde okuyan 600 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın sonucunda, spor yapan öğrencilerin öznel iyi oluş değerleri spor yapmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Ayrıca kadın öğrencilerin sosyal kaçınma puanları erkek öğrencilere göre daha yüksektir (Tunç, 2015).

Sosyal fiziksel kaygı, özellikle egzersiz esnasında vücut oranları ile ilgili bir çekinceyi ya da endişeyi temsil eder. Yapılan çalışmada, sosyal fizik kaygısının fiziksel aktivite kursları ile ilişkisini tanımlamak ve 16 haftalık fiziksel aktivite sürecinden sonra sosyal fizik kaygısında ortaya çıkan değişiklikleri değerlendirmek ve cinsiyet farklarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya 315 lisans öğrencisi katılmıştır. Bulgular incelendiğinde, fitness kursuna kayıt olan öğrencilerin kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum cinsiyet değişkenine göre fark göstermiştir ve 8-16 hafta arasındaki süreçte gelişmeler görülmüştür (Bowden ve ark., 2005). Marquez ve Mcauley (2001) yaptıkları çalışmada, değişen fiziksel değerlendirme potansiyeline sahip durumlarda sosyal fizik kaygısı, durumluk kaygısı ve öz yeterlilik arasında ki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmaya 103 kişi katılmıştır. Bulgular incelendiğinde kadınların fiziksel kaygıları erkeklere oranla daha yüksektir. Egzersiz yapan bireyler ise yapmayanlara göre daha az durumluk kaygısına sahiptir. Chu ve arkadaşları (2015) sosyal fizik kaygıyı, egzersiz seçimleri ve egzersiz yapma zorunluluğu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmaya 337 kişi katılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, egzersiz yapma zorunluluğun her iki cinsiyette de yakın seviyede olduğu belirtilmiştir. Kadınların, başkalarının vücutlarını nasıl değerlendirdiklerine dair erkeklerden daha yüksek kaygı düzeyine sahip oldukları görülmüştür. Yapılan bir başka çalışmada, test kaygısı, öz yeterlilik, beden eğitimi esnasında zindelik ve beden ölçü memnuniyetsizliği ile ilgili sonuçlar arasındaki ilişkilerin tespit edilmesi ve bu ilişkinin cinsiyete bağlı olarak farklılık gösterip göstermeyeceği incelenmek istenmiştir. Araştırmaya, 394 9. ve 10. sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda, yüksek kaygı seviyeleri ve beden imajı endişeleri ve öz yeterliliğin beden eğitimindeki uygunluk endekslerinin üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, beden ölçü memnuniyetsizliği hem erkekler hem de kadınlarda düşük fitness motivasyonuna ve beden eğitimindeki başarıya duyarlıdır (Lodewyk ve Sullivan, 2015). Yüceant (2013) çalışmasında, katılımcıların sosyal görünüş kaygılarını incelenmiştir. Bulgular katılımcıların sosyal görünüş kaygılarının düşük olduğu belirlenmiştir.

Alp (2016) çalışmasında, oyun etkinliklerinin ve işbirlikçi öğrenme yönteminin okul öncesi eğitim alan çocukların kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği araştırmaya MEB'e bağlı bir anaokulunda sosyal kaygı sorunu yaşayan 30 çocuk

katılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, uygulanan işbirlikçi öğrenme yaklaşımının çocukların sosyalleşmesinde etkili olduğu görülmüştür.

Sosyal kaygıya sahip olan bireyler, kalabalık alanlarda veya performans gerektiren durumlarda, olumsuz değerlendirilip küçümseneceğini düşünerek korku hissine kapılır (Dilbaz, 1997). Sosyal kaygı ve sporda olumsuz değerlendirme konularını birlikte ele alan araştırmalar görülmektedir. Atasoy ve arkadaşları (2016) futsal branşıyla ilgilenen sporcuların sosyal görünüş kaygısı ve olumsuz değerlendirilme korkularını incelemek amacıyla, futsal maçlarına katılan takımlardaki 145 sporcudan veri toplamışlardır. Araştırma sonucunda kadın sporcuların erkek sporculara göre olumsuz değerlendirilme korkularının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer değişkenler arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Alanyazın incelendiğinde müfredat dışı sportif etkinlik ve fiziksel aktiviteyle birlikte kaygı düzeyini inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bisinger ve arkadaşları (2006) yaptığı araştırmada okul dışı spor uygulamalarının kaygı düzeyine ve benlik saygısına olan etkilerini incelemiştir. Araştırmada 1791 öğrenci yer almıştır. Bu öğrencilerin 195'i okul dışı fiziksel aktivite uygulamalarına katılmazken 722'si fiziksel aktivite uygulamalarında yer almışlardır. Öğrenciler 3 yıl boyunca takip edilmiştir. Bu süreçte öğrencilerden belli aralıklarla veri toplanmıştır. Verilerin sonucuna göre, fiziksel aktivite uygulamalarına katılım gösteren öğrencilerin, diğer öğrencilere göre daha yüksek benlik saygısı ve daha düşük kaygı seviyesine sahip olduğu belirlenmiştir.

2.3.Beden Eğitiminde Sürekli Kaygı

Sürekli kaygı, bireyin geçmiş bir yaşantısından dolayı kesinliği olmayan ve sürekli devam eden kaygı durumudur. Birey; huzursuz, endişeli ve dizlerinin bağı çözülmüş gibi hisseder (Coşkun ve Akkas, 2009). Sürekli kaygı bireylerde aniden ortaya çıkmaz. Durumluk kaygı tepkilerinin, şiddetinin ve sıklığının artmasıyla ortaya çıkar (Öner ve Le Compte, 1988). Bu kaygı türünün süresi ve yoğunluğu, bireysel özelliklere göre değişebilir. Bireyin içsel olarak da kaygıya meyilli olması, sürekli kaygı düzeyini etkileyebilir (İkizler, 1993). Uzun süreli kaygı, bireylerde fiziksel komplikasyonlar ortaya çıkartabilir. Bunlara örnek olarak; adeste gerilmesi, kalp atış hızlanması ve kramp verilebilir (Kennerley, 2014; Mayer, 2008; Nascente, 2001). Alanyazında sürekli kaygı

düzeyini inceleyen çalışmalar bulunmaktadır (Alp, 2018; Başaran, 2008; İnan ve ark., 2018; Kaya ve ark., 2014; Şahin, 2009). Yakın zamanda Alp (2018), yöntemlerden katılım yöntemi ile uygulanan beden eğitimi ve spor derslerinin öğrencilerin kaygı düzeylerine etkisini incelemiştir. Araştırmaya 61 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucuna göre, katılım yöntemi ile işlenen beden eğitimi derslerindeki öğrencilerin sürekli kaygı düzeyi komut yöntemiyle ders işleyen öğrencilere göre daha düşüktür.

İnan ve arkadaşları (2018) ergenlik çağındaki çocukların beden eğitimi dersine yönelik sürekli kaygılarına sosyal görünüş kaygılarının etkilerini incelemiştir. Çalışmada 280 öğrenci yer almıştır. Öğrencilerin sosyal görünüş kaygıları arttıkça, sürekli kaygılarının arttığı saptanmıştır. Bir başka çalışmada on dört yaş grubundaki sporcuların durumluk ve sürekli kaygıları incelenmiştir. Araştırmaya, çeşitli branşlardan 324 sporcu katılmıştır. Bulgular sonucunda, sporcuların deneyimlerinin kaygı düzeylerinde etkili olduğu tespit edilmiştir (Başaran, 2008).

Toplam 648 beden eğitimi bölümü öğrenci adayının yer aldığı bir çalışmada, özel yetenek sınavlarına giren öğrencilerin sürekli ve durumluk kaygı durumlarının sınav performansına etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda kadın adayların erkeklere göre daha kaygılı olduğu saptanmıştır. Bu durum yetenek sınavı puanlarına etki etmiştir. (Şahin, 2009). Kaya ve arkadaşları (2014) beden eğitimi öğrencilerinin sürekli kaygı düzeylerini analiz etmeyi ve belli değişkenler açısından karşılaştırmayı amaçlamışlardır. Araştırmada 209 öğrenci yer almıştır. Veriler sonucunda, öğrencilerin düzenli spor yapma durumları ve cinsiyet değişkenleri açısından sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

2.4. Beden Eğitiminde Durumluk Kaygı

Durumluk kaygı, bireyin geçmiş deneyimlerden dolayı ortaya çıkan endişe ve korku durumudur. Endişe ve korku ortadan kalktığında durumluk kaygı etkisi kaybolur. Kişide huzursuzluk yaratır (Öner ve Le Cempte, 1983). Çözümü kolay olmayan durumlar, bireylerde kaygıya neden olur. Bu kaygı durumu sadece o durum anında görülür ve geçicidir (Kara ve Acet, 2012). Durumluk kaygı, bir sporcu için müsabaka öncesinde, müsabaka anında ve müsabakadan sonra etkili önemli bir kaygı türüdür (İkizler,1993).

Alanyazında durumluk kaygı ile ilgili spor alanında da araştırmalar bulunmaktadır (Barkoukis ve ark., 2005; Bekıarı ve ark., 2006; Karabulut ve ark., 2013).

Bekıarı ve arkadaşları (2006) yaptıkları araştırmada, voleybol sporcularının ve antrenörlerin seviyelerine göre sportif ortamlardaki durumluk kaygı ve sözlü saldırganlık arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışma 20 antrenör ve 208 sporcuyla gerçekleştirilmiştir. Veriler sonucunda erkek sporcuların durumluk kaygı düzeyleri kadın sporculara göre daha yüksektir. Ayrıca erkek sporcular antrenörlerinin sözlü saldırganlığından kadınlara göre daha fazla etkilendikleri tespit edilmiştir. 61 gönüllü futbolcunun katıldığı çalışmada, 13-15 yaş grubunda futbol oynayan çocukların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda futbolcu çocukların kaygı düzeyleri yüksek seviyededir. Babanın sergilediği ev yönetimi ve spor yapma yılı kaygı seviyesinde anlamlı bir fark oluşturmamıştır. Erkek çocuklarda bab eğitim düzeyinin yükselmesi çocukların kaygı düzeylerini olumsuz yönde etkilemektedir (Karabulut ve ark., 2013). Bir başka çalışmada, beden eğitimi dersine özgü bir durum kaygı ölçeği hazırlanması amaçlanmıştır. Kaygının farklı yapılarının yanı sıra biliş açısından da vurgulamak için envanter hazırlanmıştır. Envanter lise öğrencilerine uygulanmıştır. Veriler rastgele ikiye bölünmüştür. Verilere doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve iç tutarlık kat sayısı kabul edilmiştir. Bulgulara göre envanter güvenilir ve geçerli bulunmuştur (Barkoukis ve ark., 2005).

2.5. Beden Eğitiminde Rekabetçi Durum Kaygısı

Müşabakalar, sporcuların rekabetçi durum kaygısı yaşamasına sebep olabilir. Kaygı düzeyi yükselen sporcuların kendilerine olan güvenleri azalabilir ve yeterlilik derecesini kavrayamayabilirler (Martens ve ark., 1990). Kaygı düzeyi artan sporcular doğru kararlar veremezler ve yeteneklerini istedikleri gibi kullanamazlar. Baskı altında hissettiklerinde yanlış tercihler yapabilirler (Gümüş. 2002).

Alanyazında rekabetçi durum kaygısı hakkında pek çok çalışma bulunmaktadır (Jamshidi ve ark., 2011; Keretta, 2015; Khan ve ark., 2011; Williams ve ark., 2000; Wong ve ark., 1993; Zeng, 2003). Khan ve arkadaşları (2011) çalışmalarında badminton sporcusunun kaygı ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde, kaygı ve başarı motivasyonu arasında olumsuz bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Toplamda 62 erkek ve 34 kadın atlet katılımcının yer aldığı araştırmada,

bireysel sporlar ve takım sporları bağlamında algılanan yetenek, kendini savunma güveni ve rekabetçi sürekli kaygı arasındaki atletik bağlam ilişkileri incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda atletik bağlamın, kendini sunma güveni ve rekabetçi sürekli kaygı değişkenleriyle anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Takım sporlarıyla uğraşan bireylerin, fiziksel aktivite sergileme güvenleri bireysel sporculara göre daha yüksektir (Wong ve ark., 1993).

Herhangi bir spor branşıyla ilgilenen 59 lisans öğrencisinin rekabetçi kaygı tutumları ve kazanma arasındaki ilişki incelenmiştir. Kaygı rekabet ve özgüvenin öneminin büyük ölçüde ölçü de etkilerken, bilişsel kaygı yalnızca özgüven ile anlamlandırılmıştır (Williams ve ark., 2000). Başka bir çalışmada, futbol ve voleybol branşlarıyla ilgilenen erkek sporcular arasındaki müsabaka kaygısını incelemiştir. Çalışmada 18-25 yaş arasında olan 30 futbol ve 30 voleybol sporcusu katılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda voleybol sporcularının rekabetçi kaygı düzeylerinin futbolculara göre yüksek olduğu saptanmıştır (Kerketta, 2015). Jamshidi ve ark., (2011) seçkin sporcularda rekabetçi kaygı ve spor yönelimi arasına ilişkiyi incelemektedir. Örneklem evreninde 688 sporcu bulunmaktadır. Araştırma sonucunda erkek sporcuların kadınlara göre daha rekabetçi oldukları tespit edilmiştir.

Somatik durumluk kaygı, rekabetçi sürekli kaygı ve bilişsel durumluk kaygı düzeylerinin, üniversite sporcuları için durum spor-güven, sürekli spor-güven ve durum özgüven farklılıklarını belirlemek için yapılan araştırmaya, 69 sporcu katılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda takım sporu ile ilgilenen sporcuların, somatik durum kaygı ve bilişsel durum kaygı düzeyleri daha düşüktür. Ancak durum spor-güveni, sürekli spor- güveni ve durum özgüveni değerleri daha yüksektir (Zeng, 2003).

2.6. Sınav Kaygısı

Sınav kaygısı, öğrencilerde eğitim-öğretimin değerlendirme süreçlerinde ortaya çıkan korku ve endişe şeklinde belirtilen duygusal ve davranışsal tepkilerdir. Bu tepkiler öğrenciler için negatif durumlar ortaya çıkartabilir (Fidan, 2012; Spielberger ve Vagg, 1995). Resmi değerlendirmelerde ya da sınav anlarında ortaya çıkan ve kişinin en üst seviye performansını ortaya koyamayacağını düşünmesini sağlayan stres, gerginlik ya da korku durumudur (Spielberger, 1995).

Sınav kaygısının iki alt boyutu vardır. Bunlar; duygusallık ve kuruntudur. Duygusallık, sınav kaygısının otonom sinir sistemini uygulaması olarak belirtilir. Kuruntu ise sınav kaygısının bilişsel boyutu olarak tanımlanmıştır (Spielberger, 1995). Sınav kaygısı, öğrencilerin potansiyellerini göstermelerini engelleyen önemli bir faktördür (Ergene, 1994). Yapılan tek tip sınavlar öğrencilerin kaygı düzeylerini yükseltir (Baltaş, 2009).

Alan yazını incelendiğinde farklı öğrenim alanlarında sınav kaygı düzeyini incelemek ilgili çalışmalar bulunmaktadır (Arslan ve Aksekioğlu, 2017; Bacalı ve Sürücü, 2006; Coşaner ve Silman, 2012; Çakmak, 2007; Çakmak ve ark., 2017; Koç, 2014; Kutlu, 2001; Malhotra, 2015). Çakmak (2007), üniversite sınavına hazırlanan 481 son sınıf öğrencisinin sınav kaygılarını etkileyen faktörleri incelemiştir. Elde edilen bulgulara göre kız öğrencilerin kaygı düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Başka bir çalışmada, lise öğrencilerinin sınav kaygısını etkileyen faktörler incelenmiştir. Çalışmada 734 öğrenci yer almıştır. Araştırma sonucunda okullarından memnun olan öğrencilerin kaygı düzeyleri daha düşük seviyededir (Arslan ve Aksekioğlu, 2017). Bacalı ve Sürücü (2006), 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin sınav kaygıları ve karar verme stillerinin cinsiyet değişkenine göre incelemişlerdir. Araştırmada 425 öğrenci yer almıştır. Araştırmanın bulgularına göre kız öğrencilerin kaygı düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Uyumsuz karar verme stillerinde anlamlı düzeyde fark tespit edilirken, uyumlu stillerde anlamlı fark saptanmamıştır. 160 ortaokul öğrencisinin yer aldığı çalışmada, öğrencilerin sosyo-demografik değişkenlerin sınav kaygısına etkisi incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre erkek öğrencilerin kaygı düzeyleri kız öğrencilere göre daha düşüktür. Farklı bir çalışmada, 7. ve 8. sınıf öğrencilerin kaygı düzeyleri ve benlik saygıları incelenmiştir. Çalışmada 334 öğrenci bulunmaktadır. Bulgular incelendiğinde kız öğrencilerin kaygı düzeylerinin anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (Çakmak ve ark., 2017). Malhotra (2015), yaptığı çalışmada lise öğrencilerinin sınav kaygısı düzeylerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada 180 lise öğrencisi bulunmaktadır. Bulgulara göre, lise öğrencilerinin büyük bölümü orta seviyede kaygıya sahiptir. Ayrıca kız öğrencilerin kaygı düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksektir.

Özer ve Topkaya (2011) çalışmalarında üniversite öğrencilerinin sınav kaygısı düzeylerini incelemişlerdir. Çalışmaya göre, öğrencilerin sınav kaygısı ile başarısızlık korkusu arasında anlamlı bir korelasyon belirlenmiştir. Diğer bir çalışmada öğretmenlik sınavına hazırlanan katılımcıların öğrenme yöntemlerini belirlemek ve bu yöntemlerin

sınav kaygısı ile arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Bulgulara göre, erkek öğretmen adaylarının dokunsal ve görsel öğrenme stiline kadın öğretmen adaylarından daha fazla eğilimli oldukları ve kinestetik öğrenme stili arttıkça öğretmen adaylarının sınav kaygısının % 40 oranında düştüğü gözlemlenmiştir (Koç, 2014). Totan ve Yavuz (2009), Driscoll (2007) tarafından alan yazına kazandırılan Westside Sınav Kaygısı Ölçeğinin Türkçe kültürüne uyarlamasını gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada 377 üniversite öğrencisi yer almıştır. Ölçme aracının güvenilir ve geçerliğinin sağlandığı belirlenmiştir.

2.7. Beden Eğitiminde Sınav Kaygısı

Sınav kaygısı, öğrenme sürecinin sonunda bir not veya dereceye götüren sınavlarda aile baskısı, çevre baskısı, bulunduğu konumu ve itibarını kaybetme korkusu ve başarısızlık korkusu özellikle öğrenciler için endişe kaynağı oluşturmuştur (Putwainveark., 2010; Zeidner, 2007). Bu durumlara ek olarak beden eğitimi dersinde sınıf arkadaşlarının ve öğretmenlerinin gözlerinin önünde değerlendirme yapılması sınav kaygılarını arttırmaktadır (Barkoukis ve ark., 2012).

Beden eğitimi alanındaki çalışmalarda, beden eğitimi öğretmen eğitimi gerçekleştiren bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin sınav kaygı düzeylerinin incelendiği görülmektedir (Caz ve ark., 2019; Gencay ve ark., 2020). Caz ve arkadaşları (2019) beden eğitimi öğretmen eğitimi gerçekleştiren kurumların farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada toplam 382 öğrenci yer almıştır. Bulgular, kadınların erkeklerden ve ders sürecinde not alan katılımcıların almayanlardan ve ayrıca sadece sınavdan kısa bir zaman önce notlarına göz atan öğrencilerin her gün düzenleri notlarını tekrar eden öğrencilere göre sınav kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğunu görmüşlerdir.

Beden eğitiminde ve spor alanında sınav kaygısının incelendiğinde araştırmalar görülmektedir (Lakot, 2019; Mollaoğulları ve Uluç, 2019). Gerçekleştirilen bir çalışmada sporla ilgilenen ve ilgilenmeyen ortaokul öğrencilerinin farklı değişkenler açısından sınav kaygı durumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada 340 öğrenci yer almış ve sınav kaygısının farklı değişkenler açısından istatistiksel farklılık belirlenmemiştir. Bunun nedeninin ise öğrencilerin akademik başarı durumları, aile ilgisizliği, eğitime verilen önemin düşük olması olduğunu belirtmişlerdir (Mollaoğulları ve Uluç, 2019).

Beden eğitimi ve spor dersinde diğer disiplin derslerinde olduğu gibi sınav kaygısı oluşmaktadır. Beden eğitimi ve spor derslerindeki sınav kaygısını araştıran çalışmaların yeterli olmadığı görülmektedir (Danthony ve ark., 2019; 2020). Danthony ve arkadaşları (2019) beden eğitimi ve spor dersi sınav kaygısı ölçeğini oluşturmuşlardır. Geliştirilen ölçek 5 alt boyut ve toplamda 19 maddeden oluşmaktadır.

3. BÖLÜM: YÖNTEM

Çalışma uygulanmadan önce bir devlet üniversitesinin etik kurulundan onay alınmıştır (Etik kurul no: E-50519152-100-146203). Ayrıca katılımcılardan bireysel olarak gönüllü katılım formu sağlanmıştır.

3.1. Araştırma Tasarımı

Çalışmamızda özel ve devlet okulunda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersindeki sınav kaygı düzeylerini tespit etmek için betimsel tarama yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem, geçmiş zamanda ya da şimdi devam eden olay, düşünce, tutum ve inanç gibi kavramlara göre belirli bir grup üzerinden var olan durumu tanımlamayı hedefleyen bir yöntemdir (Karasar, 2017).

3.2. Katılımcılar

Çalışmamıza 171 özel ve 177 devlet olmak üzere 348 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların cinsiyetleri 154'ü erkek ve 194'ü kız olarak belirlenmiştir. Ortaokul öğrencilerinin yaşları incelendiğinde 126 katılımcının 12 yaşında, 116 katılımcının 13 yaşında ve 106 katılımcının 14 yaşında olduğu görülmektedir. Sınıf değişkeni açısından katılımcılar incelendiğinde 99 öğrenci 6. sınıf, 161 öğrenci 7. sınıf ve 88 öğrenci 8. Sınıfa devam etmektedir.

Araştırmamızın örnekleme, alan yazında sıklıkla kullanılan ve kabul edilen madde sayısının 10 katı kriterine göre incelenmiştir (Nunnally, 1967; Everitt, 1975; Tavşancıl, 2002). Çalışma örnekleme için madde sayısı (19 madde) X 10 katı, toplam 190 katılımcı gerekmektedir. Araştırma örnekleminiz 348 katılımcı ile oldukça yeterlidir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Katılımcı Bilgi Formu: Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin demografik bilgilerini belirlemek amacıyla araştırmacı ve danışma tarafından geliştirilmiştir. Formun içeriğinde yaş, sınıf, okul türü, vb değişkenler yer almaktadır.

Beden Eğitimi Dersi Sınav Kaygısı Envanteri: Araştırmamızda kullanılan Beden Eğitimi Dersi Sınav Kaygısı Envanterinin kullanım öncesinde envanterin Türkçe çevirisini

gerçekleştiren araştırmacıdan yasal izin alınmıştır. Envanterin orijinali Danthony ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilmiştir. Envanter 19 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Envanterin Türkçe geçerliği ve güvenilirliği Devrilmez ve arkadaşları (2021) tarafından gerçekleştirilmiştir. Envanterin madde sayısı, dağılımı ve faktör sayısı orijinal formu ile tamamen tutarlıdır. Envanter dört değerlendirme basamağına göre (1= Hiçbir zaman, 4= Her zaman) cevaplanmaktadır. Envanterin Türkçe geçerliğinde orijinal formda olduğu gibi endişe dört madde, kendi kendine odaklanma üç madde, kontrol dört madde, bedensel belirtiler dört madde ve fiziksel gerginlik dört madde olarak belirlenmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci ve Analizi

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından yüz yüze ve kâğıt-kalem yöntemiyle toplanmıştır. Öğrencilere envanteri doldurabilmeleri için 25 dakika süre verilmiştir. Veriler sınıf ortamında ve sessiz bir ortamda toplanmıştır. Katılımcılara, envanter hakkında bilgiler verilmiş ve çalışmadan istedikleri zaman ayrılacakları belirtilmiştir.

Araştırma için tanımlayıcı istatistik ve MANOVA analizleri kullanılmıştır. MANOVA analizi, birden fazla bağımsız ve bağımlı değişkenler arasındaki etkileşimi test etmek ve gruplar arasında farklılıkları tespit etmek için kullanılmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2012). MANOVA analizi öncesinde bazı varsayımlar test edilmiştir. Bu varsayımlar bağımsız gözlem normallik, bağımsız değişkenlerin kovaryans matriksinin homojenliği ve normal dağılım varsayımlarıdır. Yapılan analizler sonucunda tüm varsayımların sağlandığı ve MANOVA analizinin gerçekleştirilebileceği belirlenmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2012).

4. BÖLÜM: BULGULAR

Araştırmamızın Araştırmamızın bulguları tanımlayıcı ve MANOVA bulguları olarak aşağıda raporlanmıştır.

4.1. Tanımlayıcı Bulgular

Tablo 1. Katılımcıların Özel ve Devlet Okuluna göre Beden Eğitimi Dersi Sınav Kaygısı

		Endişe	Odaklanma	Bedensel Belirtiler	Gerginlik	Kontrol
Özel Okul	$\bar{X}$	2.26	2.07	1.99	1.71	3.22
	Ss	.75	.78	.67	.70	.76
Devlet Okulu	$\bar{X}$	1.95	1.80	1.70	2.04	3.41
	Ss	.75	.81	.76	.60	.64

Katılımcıların özel ve devlet ortaokulunda öğrenim görme düzeylerine göre ortalama ve standart sapma değerli tablo 1’de sunulmaktadır. Tabloya göre özel okul öğrencilerinin endişe, odaklanma ve bedensel belirtiler alt boyutlarında devlet okulu öğrencilerine göre daha yüksek beden eğitimi dersi sınav kaygısına sahip oldukları görülmektedir. Gerginlik ve kontrol alt boyutlarında ise özel okul öğrencilerinin devlet okulu öğrencilerinden daha düşük ortalamaya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Okul Türü ve Cinsiyet Değişkenlerine göre MANOVA Tablosu

		<i>F</i>	<i>Hipotez sd</i>	<i>Hata sd</i>	<i>p</i>
Cinsiyet	Pillai's Trace	1.65	5.00	340.00	.15
	Wilks' Lambda	1.65	5.00	340.00	.15
	Hotelling's Trace	1.65	5.00	340.00	.15
	Roy's Largest Root	1.65	5.00	340.00	.15
Okul türü	Pillai's Trace	21.07	5.00	340.00	.00

	Wilks' Lambda	21.07	5.00	340.00	.00
	Hotelling's Trace	21.07	5.00	340.00	.00
	Roy's Largest Root	21.07	5.00	340.00	.00
	Pillai's Trace	2.03	5.00	340.00	.07
Cinsiyet * Okul türü	Wilks' Lambda	2.03	5.00	340.00	.07
	Hotelling's Trace	2.03	5.00	340.00	.07
	Roy's Largest Root	2.03	5.00	340.00	.07

Araştırmamız MANOVA bulguları tablo 2’de sunulmaktadır. Bulgulara göre cinsiyet ve okul türü bağımsız değişkenleri arasında anlamlı etkileşim tespit edilmemiştir ($F(5, 340)=2.03, p>.05$). Bağımsız değişkenler arasında fark belirlenmediği için ana etkiler tablosu incelenmiştir. Ana etkiler incelenmeden önce p anlamlılık değeri bağımsız değişken sayısına bölünmüştür. Ana etkiler tablosunda p anlamlılık değeri $p.05/2= .025$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmamızın ana etkiler tablosu, bağımsız değişkenler olan okul türü ve cinsiyet değişkenlerine göre Tablo 2’de raporlanmıştır.

Tablo 3. Cinsiyet ve Okul Türü Değişkenlerine göre Ana Etkiler Tablosu

	<i>Bağımlı Değişkenler</i>	<i>sd</i>	<i>$\bar{X}^2$</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
	Endişe	1	3.63	6.54	.01
	Odaklanma	1	.62	.99	.32
Cinsiyet	Bedensel Belirtiler	1	.00	.01	.93
	Gerginlik	1	.01	.02	.89
	Kontrol	1	.01	.01	.92
	Endişe	1	9.28	16.72	.00
	Odaklanma	1	6.58	10.50	.00
Okul türü	Bedensel Belirtiler	1	8.56	16.71	.00
	Gerginlik	1	7.72	18.61	.00
	Kontrol	1	3.03	6.12	.01
Hata	Endişe	344	.56		
	Odaklanma	344	.63		

	Bedensel Belirtiler	344	.51
	Gerginlik	344	.42
	Kontrol	344	.50
	Endişe	348	
	Odaklanma	348	
Toplam	Bedensel Belirtiler	348	
	Gerginlik	348	
	Kontrol	348	

$p=.05/2=.025$

Tablo 3'e göre alt boyutlardan endişe ile bağımsız değişkenlerden cinsiyet arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir ($F(1, 344)=6.54, p<.025$). Bonferonni takip testi bulgularına göre erkek öğrencilerin endişe düzeyi kız öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Cinsiyet değişkeni ile beden eğitimi dersi sınav kaygısının diğer alt boyutları arasında anlamlı farklılık belirlenmemiştir ($p>.025$).

Bağımsız değişkenlerden okul türü ile beden eğitimi dersi sınav kaygısının endişe ($F(1, 344)=16.72, p<.025$), odaklanma ($F(1, 344)=10.50, p<.025$), bedensel belirtiler ($F(1, 344)=16.71, p<.025$), gerginlik ($F(1, 344)=18.61, p<.025$) ve kontrol ($F(1, 344)=6.12, p<.025$) alt boyutları arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bonferonni takip testi bulgularına göre özel okul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sınav kaygısı alt boyutları olan endişe, odaklanma ve bedensel belirtiler alt boyutlarında devlet okulu öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan, gerginlik ve kontrol alt boyutlarında özel okul öğrencileri devlet okulu öğrencilerinden anlamlı düzeyde düşük bulgulara sahiptirler.

5. BÖLÜM: TARTIŞMA

Çalışmamızın tartışma bölümü araştırma sorularına göre aşağıda raporlanmıştır.

Araştırma Sorusu 1: Özel ve Devlet ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersi sınav kaygısı düzeyleri yüksek midir?

Araştırma bulgularımıza göre özel okul öğrencilerinin endişe düzeyleri ortalama değerin biraz üzerinde olarak belirlenmiştir. Odaklanma ve bedensel belirtiler alt boyutlarında ortalama sınav kaygısına sahip oldukları görülmektedir. Özel okul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sınav kaygısı gerginlik düzeyleri ortalamanın altında ve kontrol düzeyleri ortalamanın oldukça üzerindedir. Devlet okulu öğrencilerinde ise endişe ve gerginlik alt boyutları ortalama değerlere sahipken, odaklanma ve bedensel belirtiler alt boyutları ortalama değerin biraz altındadır. Devlet okulu öğrencileri kontrol alt boyutunda ortalama değerin oldukça üzerinde değere sahiptirler.

Bulgularımız incelendiğinde her iki grubun beden eğitimi dersi sınav kaygılarının ortalama düzeyde olduğu belirlenmiştir. Benzer bulgular alan yazında görülmektedir (Çiy ve ark., 2022; 2023; Erdoğan ve Sural, 2021). Çiy ve arkadaşları (2022) gerçekleştirdikleri çalışmada 454 lise öğrencisinin beden eğitimi dersi sınav kaygılarını incelemişlerdir. Bulgulara göre lise öğrencileri ortalama sınav kaygısına sahiptirler. Çiy ve arkadaşları (2023) bir diğer çalışmalarında 624 ortaokul öğrencisini incelemiş ve katılımcıların ortalama beden eğitimi dersi sınav kaygısına sahip olduklarını belirlemişlerdir. Yakın zamanda Erdoğan ve Sural (2021) çalışmalarında 454 lise öğrencisini incelemişlerdir. Bulgular çalışmamızda olduğu gibi katılımcıların ortalama beden eğitimi dersi sınav kaygısına sahip olduklarını göstermiştir.

Çalışmamız bulgularına farklı bulgular elde edilen az sayıda çalışma alan yazında görülmektedir. Yaşın ve Tan (2023) çalışmalarında 439 ortaokul öğrencisinin beden eğitimi dersi sınav kaygısı düzeylerini incelemişlerdir. Bulgulara göre ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sınav kaygısı düzeyleri ortalamanın üzerindedir. Her ne kadar araştırmacılar ortalamanın üzerinde olarak ifade etseler de ($\bar{X}= 2.28$), elde ettikleri değerin ortalamanın çok az üzerinde olduğu görülmektedir. Farklı ortalama

değerlere sahip olunmasının örneklem gruplarının özellikleri ve çevresel farklılıklardan kaynaklandığı söylenebilir.

Çalışmamızın ana odak noktası beden eğitimi dersi sınav kaygısı olsa da öğrencilerin sınav kaygılarını ölçen çalışmalar alan yazında görülmektedir. Bu çalışma bulguları araştırmamızın bulguları ile paralellik göstermektedir (Can ve ark., 2019; Gencay ve ark., 2020). Can ve arkadaşları (2019) beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencisi 382 katılımcı üzerine gerçekleştirdikleri çalışmada öğrencilerinin ortalama sınav kaygısına sahip olduklarını belirlemişlerdir. Diğer bir çalışmada Gencay ve arkadaşları (2020) çalışmalarında 220 beden eğitimi ve spor öğretmen adayının sınav kaygısı düzeylerini incelemişlerdir. Çalışma bulguları araştırmamızla paralellik göstermekte ve beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının ortalama sınav kaygısına sahip olduklarını göstermektedir.

Araştırma Sorusu 2. Özel ve Devlet ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersi sınav kaygısı düzeyleri cinsiyet açısından farklılık göstermekte midir?

Araştırma bulgularımız özel ve devlet ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersi sınav kaygılarının endişe alt boyutunda farklılaştığını göstermektedir. Bulgular kız öğrencilerin endişe düzeyinin erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer alt boyutlardan cinsiyet değişkeninin ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sınav kaygısını etkilemediği belirlenmiştir.

Benzer bulgular alan yazında görülmektedir (Çiy ve ark., 2022; 2023; Erdoğan ve Sural, 2021). Çiy ve arkadaşları (2022) çalışmalarında beden eğitimi dersi sınav kaygısının tüm alt boyutlarında cinsiyet açısından farklılık belirlemişlerdir. Kız öğrencilerin tüm alt boyutlarda erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek beden eğitimi dersi sınav kaygısına sahip oldukları tespit edilmiştir. Çalışmamız bulgularında olduğu gibi beden eğitimi dersi sınav kaygısının endişe alt boyutunda cinsiyet açısından farklılık Çiy ve arkadaşlarının (2023) çalışmasında da görülmektedir. Kız öğrencilerin endişe düzeyleri erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Çiy ve arkadaşlarının (2023) çalışmasında ayrıca bedensel belirtiler alt boyutunda kız öğrencilerin erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek oldukları saptanmıştır. Erdoğan ve Sural (2021) çalışmalarında beden eğitimi dersi sınav kaygısını genel olarak değerlendirmiş ve kız öğrencilerin erkek

öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek beden eğitimi dersi sınav kaygısına sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Alan yazında beden eğitimi dersine yönelik olmada da öğrencilerin sınav kaygısını inceleyen çalışmalar bulunmaktadır ve çalışmamız bulguları ile paralellik göstermektedir (Balgamış ve Akgül, 2024; Yenen ve Göç, 2024). Yenen ve Göç (2024) sekizinci sınıf öğrencisi 972 katılımcıdan elde ettikleri bulgulara göre kız öğrencilerin erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek sınav kaygısına sahip olduklarını belirlemişlerdir. Diğer bir çalışmada Balgamış ve Akgül (2024) yukarıdaki çalışmaya benzer olarak sekizinci sınıf öğrencilerinin sınav kaygılarını incelemiş ve erkek öğrencilerin sınav kaygısının kız öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir.

Az sayıda çalışmada cinsiyet açısından sınav kaygısı değişkeninde anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Gencay ve arkadaşları (2020), beden eğitimi ve spor yüksekokullarda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sınav kaygısı düzeylerini incelemişlerdir. Çalışma bulgularına göre cinsiyet değişkeni sınav kaygısı kavramı üzerinde anlamlı etkiye sahip değildir. Çalışmamızın ve alan yazındaki çalışmalardan farklı bulgulara sahip olmalarının nedenleri örneklem grubunun üniversite öğrencileri olması ve yaş arttıkça sınav kaygısının benzer özelliklere sahip olduğu gösterilebilir.

Araştırma Sorusu 3. Özel ve Devlet ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin okul türü değişkeni açısından beden eğitimi dersi sınav kaygısı düzeyleri farklılık göstermekte midir?

Araştırmamız bulguları beden eğitimi dersi sınav kaygısı değişkenini katılımcıların özel okul ya da devlet okulu öğrencisi olup olmamalarının etkilediğini göstermektedir. Bulgulara göre özel okulda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin bedensel belirtiler, odaklanma ve endişe alt boyutlarında devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğunu göstermiştir. Ayrıca bulgularımıza göre devlet okulu öğrencilerinin ise beden eğitimi dersi sınav kaygısının gerginlik ve kontrol alt boyutlarında özel okul öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek değerlere sahip oldukları belirlenmiştir.

Alan yazın incelendiğinde özel okul ya da devlet okulu ortaokul öğrencilerini inceleyen az sayıda çalışma görülmektedir. Çalışmamız bulguları alan yazına önemli katkı sağlamaktadır.

Araştırmamızla benzer olmasa özel okul ya da devlet okulu öğrencilerinin sınav kaygısı düzeylerini inceleyen ve çalışmamız bulgularından farklı bulgulara sahip araştırmalar görülmektedir. Yenilmez ve Özbey (2006) çalışmalarında ortaokul öğrencisi 289 katılımcıyı matematik dersine yönelik kaygı düzeylerini incelemişlerdir. Araştırmada devlet ya da özel okul katılımcılarının matematik dersine yönelik kaygı düzeylerinin farklılaşmadığını belirlemişlerdir. Korhan ve arkadaşları (2021) üniversite sınavına hazırlanan lise öğrencilerinin Covid-19 sürecindeki sınav kaygılarını incelemişlerdir. Çalışmalarına 420 lise öğrencisi katılmıştır. Bulgulara özel okul ya da devlet okulu lise öğrencilerinin sınav kaygısının okul türüne göre farklılaşmadığını göstermiştir. Hanımoğlu (2010) çalışmasından 723 ortaokul öğrencisinin liselere giriş sınavı kaygı düzeylerini incelemiştir. Çalışmasında özel okul ya da devlet okulu öğrencilerinin liselere giriş sınav kaygı düzeylerinin farklılaşmadığını belirlemiştir. Çalışmamızla benzer bir alanda olmasa da alan yazındaki çalışmaların farklı bulgular elde etmesinin nedenleri örneklem gruplarının ve veri toplama araçlarının farklı olması gösterilebilir.

6. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamız sonucunda;

- Ortaokul öğrencilerinin incelenen beden eğitimi dersi sınav kaygısı düzeyleri orta düzeyin biraz altında olduğu tespit edilmiştir.
- Erkek öğrencilerin beden eğitimi dersi sınav kaygısı kız öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Gelecek çalışmalarda;

- Farklı öğrenim gruplarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersi sınav kaygılarının incelenmesi
- Beden eğitimi dersi sınav kaygısının farklı değişkenlere göre incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Alaylıoğlu, R. ve Ferhan, O. A. (1976). Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü. İnkılâp ve Aka Basımevi. Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi. İstanbul.
- Alp, H. (2018). Katılım stili ile işlenen beden eğitimi ve spor derslerinin öğrencilerin sürekli kaygı düzeyine etkisinin incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 113-120.
- Alp, H. (2016). İşbirlikli öğrenme yöntemi ve oyun etkinliklerinin okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal kaygı düzeylerine etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(5), 309-322.
- Apur, U. (2016). Ergen sporcuların kaygı ve kendine güven düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi: sporcu sporcu eğitim merkezi. *Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce*.
- Arslan, Ü., ve Aksekioğlu, B. (2017). Lise öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4884-4897.
- Atasoy, M., ve Karabulut, E. O. (2016). Study on fear of negative evaluation, and social appearance anxiety of university students engaged in futsal. *Journal of Physical Education and Sport Management*, 7(7), 50-55.
- Aypay, A. (2015). Araştırma Yöntemleri: Desen ve Analiz, Ankara: AnıYayıncılık.
- Bacanlı, F., ve Sürücü, A. G. M. (2006). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin sınav kaygıları ve karar verme stilleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45(45), 7-35.
- Bahçeci, D. (2009). Portfolyo değerlendirmenin sınav kaygısı, çalışma davranışı ve tutum üzerine etkisi. *Ahi Evren Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 169-182.
- Baltaş A. (2009). Öğrenmede ve sınavlarda üstün başarı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Barkoukis, V., Rodafinos, A., Koidou, E., ve Tsorbatzoudis, H. (2012). Development of a scale measuring trait anxiety in physical education. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 16(4), 237-253.
- Barkoukis, V., Tsorbatzoudis, H., Grouios, G., ve Rodafinos, A. (2005). The development of a physical education state anxiety scale: A preliminary study. *Perceptual and Motor Skills*, 100(1), 118-128.
- Başaran, M. H. (2008). Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Doctoral dissertation. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Baymur, F. (1989). Genel Psikoloji. İnkılâp Kitabevi. İstanbul.

- Bekiari, A., Patsiaouras, A., Kokaridas, D., ve Sakellariou, K. (2006). Verbal aggressiveness and state anxiety of volleyball players and coaches. *Psychological reports*, 99(2), 630-634.
- Benson, J., ve El-Zahhar, N. (1994). Further refinement and validation of the revised test anxiety scale. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 1(3), 203-221.
- Binsinger, C., Laure, P., ve Ambard, M. F. (2006). Regular extra curricular sports practice does not prevent moderate or severe variations in self-esteem or trait anxiety in early adolescents. *Journal of sports science ve medicine*, 5(1), 123.
- Bowden, R. G., Rust, D. M., Dunsmore, S., ve Briggs, J. (2005). Changes in social physique anxiety during 16-week physical activity courses. *Psychological Reports*, 96(3), 690-692.
- Bozdam, A. (2008). Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Capel, S. (1997). Changes in physical education students' anxiety on school experience. *European Journal of Physical Education*, 2(2), 198-217.
- Caz, Ç., Çoban, O., ve Yildirim, M. (2019). The Analysis of Test Anxiety among Students at School of Physical Education and Sports in Terms of Demographic Variables. *Journal of Education and Learning*, 8(1), 214-219.
- Chapell, M. S., Blanding, Z. B., Silverstein, M. E., Takahashi, M., Newman, B., Gubi, A., ve McCann, N. (2005). Test anxiety and academic performance in undergraduate and graduate students. *Journal of educational Psychology*, 97(2), 268.
- Cheng, W. N. K., ve Hardy, L. (2016). Three-dimensional model of performance anxiety: Tests of the adaptive potential of the regulatory dimension of anxiety. *Psychology of Sport and Exercise*, 22, 255-263.
- Cheng, W. N. K., Hardy, L., ve Markland, D. (2009). Toward a three-dimensional conceptualization of performance anxiety: Rationale and initial measurement development. *Psychology of sport and exercise*, 10(2), 271-278.
- Chu, H. W., Bushman, B. A., ve Woodard, R. J. (2008). Social physique anxiety, obligation to exercise, and exercise choices among college students. *Journal of American College Health*, 57(1), 7-14.
- Comrey, A. L., ve Lee, H. B. (2013). A first course in factor analysis. Psychology press.
- Coşaner, S. ve Silman, F. (2012). Ortaokul öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerinin sosyo demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance ve Counselling (TIJSEG)* ISSN: 1300-7432. 1(2).

- Coşkun, Y. ve Akkaş, G. (2009). Engelli çocuğu olan annelerin sürekli kaygı düzeyleri ile sosyal destek algıları arasındaki ilişki. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Cüceloğlu, D. (1994). İçimizdeki Çocuk; Yaşamımıza Yön Veren Güçlü Varlık. Remzi Kitabevi. İstanbul. s.58.
- Cüceloğlu, D. (2005). İnsan ve Davranışı (Psikolojinin Temel Kavramları). Remzi Kitabevi. İstanbul.
- Çakmak, G. (2007). Sınav kaygısı Ümraniye ilçesi farklı tür liselerde okuyan lise son sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Çakmak, A., Şahin, H., ve Demirbaş, E. A. (2017). 7. ve 8. sınıf ortaokul öğrencilerinin sınav kaygısı ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4(2), 1-9.
- Çubukçu, Z., ve Dönmez, A. (2011). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Eğitimde Kuram ve Uygulama. 7(1). 3-25.
- Danthony, S., Mascaret, N., ve Cury, F. (2020). Test anxiety in physical education: The predictive role of gender, age, and implicit theories of athletic ability. European Physical Education Review, 26(1), 128-143.
- Dilbaz, N. (1997). Sosyal fobi. Psikiyatri Dünyası Dergisi.1.18–24.
- Doğan, T., ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Eğitim ve Bilim, 34(153).
- DSMIV.TR. (2005). DSMIV-Tr tanı ölçütleri başvuru el kitabı. (Çev.Ertuğrul Köroğlu). Ankara: Hekimler Yayınlar Birliği.
- Dunn, J. G. H., ve Syrotuik, D. G. (2003). An investigation of multidimensional worry dispositions in a high contact sport. Psychology of Sport and Exercise, 4(3), 265-282.
- Dursun, S., ve Karagün, E. (2012). Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (24), 93-112.
- Erarasan, M. (2009). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin sürekli kaygı durumlarının araştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). MAE Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ergene, T. (1994). Sınav kaygısı ile başa çıkma programının etkililiği. Psikiyatri Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi, 2.

- Erözkan, A. (2004). Üniversite öğrencilerinin sınav kaygısı ve başa çıkma davranışları. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (12), 13-38.
- Everitt, B. S. (1975). Multivariate analysis: The need for data, and other problems. The British Journal of Psychiatry, 126(3), 237-240.
- Fidan, N. (2012). Okulda öğrenme ve öğretme. Pegem Akademi Yayınları.
- Gençay, Ö. A., Bolat, K., Geri, S., Gençay, E., ve Koç, M. (2020). Beden eğitimi öğretmen adaylarının alan sınavına yönelik kaygı düzeylerinin alan bilgisi bakımından değerlendirilmesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 14(1), 52-62.
- Gençdoğan, B. (2006). Lise öğrencilerinin sınav kaygısı ile boyun eğicilik düzeyleri ve sosyal destek algısı arasındaki ilişkiler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 153-164.
- Gorsuch, R. L. (1983). Common factor analysis versus component analysis: Some welland little known facts. Multivariate Behavioral Research, 25(1), 33-39.
- Gümüş, M. (2002). Profesyonel Futbol Takımlarında Puan Sıralamasına Göre Durumluk Kaygı Düzeylerinin incelenmesi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Gündoğdu, M. (1994). Altıncı sınıf temel eğitim öğrencilerinde çaresiz açıklama stili, sınav kaygısı ve akademik başarı arasındaki ilişki (Yüksek lisans tezi).
- Gürbüz, S., ve Şahin, F. (2016). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (Felsefe-Yöntem-Analiz) (3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara).
- Hill, K. T., ve Sarason, S. B. (1966). The relation of test anxiety and defensiveness to test and school performance over the elementary-school years: A further longitudinal study. Monographs of the society for research in child development, 31(2), 1-76.
- İkizler, C. (1993). Sporda başarıyı etkileyen psikolojik faktörler ve psikolojik antrenman. Yayınlanmamış Doktora Tezi Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- İnan, M., İnan, S. A., Varol, Y. K., Çolakoğlu, F. F., ve Çolakoğlu, T. (2018). Ergenlerin sosyal görünüş kaygılarının beden eğitimi dersine yönelik sürekli kaygı düzeyleri üzerindeki etkisi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 12(3), 258-265.
- Jamshidi, A., Hossien, T., Sajadi, S. S., Safari, K., ve Zare, G. (2011). The relationship between sport orientation and competitive anxiety in elite athletes. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 30, 1161-1165.
- Jones, G., Hanton, S., ve Swain, A. (1994). Intensity and interpretation of anxiety symptoms in elite and non-elite sports performers. Personality and individual differences, 17(5), 657-663.

- Kara, H. (2012). Yöneticilerde durumluk kaygısının otomatik düşünceler üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Social Sciences*, 7(4), 244-258.
- Karabulut, E. O., Atasoy, M., Kaya, K. ve Karabulut, A. (2013). 13-15 Yaş arası erkek futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin farklı değişkenler bakımından incelenmesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*. 14(1).
- Karakaya, I., Coşkun, A., ve Ağaoğlu, B. (2006). Yüzücülerin depresyon, benlik saygısı ve kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 7(3), 162-166.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. 15.Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemi. (32.Baskı).Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, E., Sarı, İ., Tolukan, E. ve Gülle, M. (2014). Examination of trait anxiety levels of physical education and sports students (Ibrahim Cecen University case). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 152. 399-402.
- Kennerley, H. (2014). Overcoming anxiety: A self-help guide using cognitive behavioural techniques. Robinson.
- Khan, Z., Haider, Z., Ahmad, N., ve Khan, S. (2011). Sports achievement motivation and sports competition anxiety: A relationship study. *Journal of Education and Practice*, 2(4), 1-5.
- Koç, İ. Y. (2014). KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile sınav kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Koruklu, N. Ö., Öner, H., ve Oktaylar, H. C. (2006). " Sınav Kaygısı ile Başa Çıkma Programının" Sınav Kaygısına Etkisine Yönelik Deneysel Bir Çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19).
- Koyuncu, M., Tok, S., Canpolat, A. M., ve Catikkas, F. (2010). Body image satisfaction and dissatisfaction, social physique anxiety, self-esteem, and body fat ratio in female exercisers and nonexercisers. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 38(4), 561-570.
- Kutlu, Ö. (2001). Ergenlerin üniversite sınavına ilişkin kaygıları. *Eğitim ve Bilim*, 26 (121), 1-12.
- Lakot, H. (2019). 8. sınıf öğrencilerinin sınav kaygısı ile fiziksel aktivite düzeyleri ve beden eğitimine ilişkin yatkınlıklarının incelenmesi (Doctoral dissertation, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (Beden Eğitimi ve Spor).
- Lodewyk, K. R., ve Sullivan, P. (2016). Associations between anxiety, self-efficacy, and outcomes by gender and body size dissatisfaction during fitness in high school physical education. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 21(6), 603-615.

- Malhotra, T. (2015). Exam anxiety among senior secondary school students. *Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies*, 17(3), 3089-3098.
- Mardia, K. V. (1970). Measures of multivariate skewness and kurtosis with applications. *Biometrika*, 57(3), 519-530.
- Martens, R., Vealey, RS., Burton, D. (1990). *Competitive Anxiety in Sports*, Champaign: Human Kinetics Books.
- Martin, A. J. (2007). Examining a multi-dimensional model of student motivation and engagement using a construct validation approach. *British Journal of Educational Psychology*, 77(2), 412-440.
- Marquez, D. X., ve McAuley, E. (2001). Physique anxiety and self-efficacy influences on perceptions of physical evaluation. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 29(7), 649-659.
- Mayer, D. P. (2008). Overcoming school anxiety: how to help your child deal with separation, tests, homework, bullies, math phobia, and other worries. AMACOM Div American Mgmt Assn.
- Mollaoğulları, H. ve Uluç, S. (2019). Spor yapan ve spor yapmayan ortaokul öğrencilerinin sınav kaygı durumlarının incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(3). 78-87.
- Nascente, R. (2001). Student Anxiety in the Classroom. *English Teaching Professional*, 19, 18-20.
- Nunnally, J. C. (1967). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.
- Öner, N., ve Le Compte, A. (1983). Süreksiz Durumluk/Sürekli Anksiyete Envanteri El Kitabı, 1. Baskı, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 1-26.
- Özer, B. U., ve Topkaya, N. (2011). Akademik erteleme ve sınav kaygısı. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(2), 12-19.
- Özgür, T. (2018). Futbol okullarında eğitim alan gençlerin lisanslı futbolcu olabilmeleriyle ilgili kaygı düzeylerinin belirlenmesi (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Putwain, DW. ve Symes, W. (2012). Achievement goals as mediators of the relationship between competence beliefs and test anxiety. *British Journal of Educational Psychology*, 82(2), 207-224.
- Putwain, DW., Woods, K. ve Symes, W. (2010) Personal and situational predictors of test anxiety of students in postcompulsory education. *British Journal of Educational Psychology*, 80, 137-160
- Ridgers, N. D., Fazey, D. M., ve Fairclough, S. J. (2007). Perceptions of athletic competence and fear of negative evaluation during physical education. *British Journal of Educational Psychology*, 77(2), 339-349.

- Siegel, J. M., Yancey, A. K., Aneshensel, C. S. ve Schuler, R. (1999). Body image, perceived pubertal timing, and adolescent mental health. *Journal of Adolescent Health*, 25, 155- 165.
- Spielberger, C.D. (1980). *Test anxiety inventory: Preliminary professional manual*, Palo Alto, CA: Consulting Psychologist Press.
- Spielberger, C., ve Vag, R. (1995). *Test Anxiety: Theory Assesment and Treatment*. Taylor and Francis Publishers.
- Şahin, A. (2009). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu özel yetenek sınavına giren adayların kaygı düzeyleri ile özel yetenek sınav performansları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Şeker, M. (2014). *Güreş eğitim merkezlerindeki güreşçilerin depresyon, kaygı ve stres düzeylerinin incelenmesi*. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2012). Chapter 13 principal components and factor analysis. *Using multivariate statistics*, 6, 612-680.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tektaş, N. (2014). *Üniversite mezunlarının kaygı düzeylerinin incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (31.1), 243-253.
- Totan, T., ve Yavuz, Y. (2009). Westside sınav kaygısı ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 95-109.
- Tunç, A. Ç. (2015). *Sporun üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı ve öznel iyi oluş düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Üngür, G., ve Karagözoğlu, C. (2013). The relationship between emotional intelligence, social physique anxiety and life satisfaction in physical education and sports students. *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(13), 115-119.
- Walling, M. D., ve Duda, J. L. (1995). Goals and their associations with beliefs about success in and perceptions of the purposes of physical education. *Journal of teaching in physical education*, 14(2), 140-156.
- Williams, D. M., Frank, M. L., ve Lester, D. (2000). Predicting anxiety in competitive sports. *Perceptual and Motor Skills*, 90(3), 847-850.
- Yavuzer, H. (2004). *Ana-Baba ve Çocuk*. Remzi Kitapevi. İstanbul.

- Yüceant, M. (2013). Beden eğitimi öğretmen adaylarının sosyal görünüş kaygı düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi (Master's thesis. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Zeidner, M. (2007). Test anxiety in educational contexts: Concepts, findings, and future directions. In *Emotion in education* (pp. 165-184). Academic press.
- Zeng, H. Z. (2003). The differences between anxiety and self-confidence between team and individual sports college varsity athletes. *International Sports Journal*, 7(1), 28.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyadı: Hanife UĞUR	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Harran Üniversitesi
Fakülte	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Bölümü	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
Makale ve Bildiriler	
1. Tunç, A.A., Kayabaş, A., ve Uğur, H. (2024). Üniversitede Öğrenim Gören Kadın Öğrencilerin Sportif Etkinliklere Katılımları ile ilgili Görüşlerinin İncelenmesi. Ed. Dalkılıç, M ve Uğur, O.A. <i>Spor Bilimlerinde Güncel Konular</i> .	